IX kadencja

KANCELARIA SEJMU
Biuro Komisji Sejmowych

PEŁNY ZAPIS PRZEBIEGU POSIEDZENIA

■ **Komisji Łączności z Polakami za Granicą**
(nr 64)
z dnia 14 czerwca 2023 r.

Pełny zapis przebiegu posiedzenia

Komisji Łączności z Polakami za Granicą (nr 64)

14 czerwca 2023 r.

Komisja Łączności z Polakami za Granicą, obradująca pod przewodnictwem posła **Roberta Tyszkiewicza (KO)**, przewodniczącego Komisji, zrealizowała następujący porządek dzienny:

– informacja Dyrektora Instytutu Rozwoju Języka Polskiego im. Świętego Maksymiliana Marii Kolbego na temat wyników konkursu „Wspieranie edukacji polonijnej i polskiej poza granicami Polski 2023”;

– sprawy bieżące.

W posiedzeniu udział wzięli: **Sławomir Kowalski** dyrektor Departamentu Współpracy z Polonią i Polakami za Granicą Ministerstwa Spraw Zagranicznych wraz ze współpracownikami, **Piotr Semeniuk** dyrektor Departamentu Współpracy Międzynarodowej Ministerstwa Edukacji i Nauki, **Jolanta Kędra** doradca prawny w Departamencie Administracji Publicznej Najwyższej Izby Kontroli, **Jacek Gołębiowski** dyrektor Instytutu Rozwoju Języka Polskiego im. św. Maksymiliana Marii Kolbego wraz ze współpracownikami, **Tomasz Różniak** sekretarz generalny Stowarzyszenia „Wspólnota Polska” wraz ze współpracownikami.

W posiedzeniu udział wzięli pracownicy Kancelarii Sejmu: **Leszek Jasiński**, **Ewa Matuszek-Zagata** – z sekretariatu Komisji w Biurze Komisji Sejmowych.

Przewodniczący poseł Robert Tyszkiewicz (KO):

Dzień dobry państwu. Otwieram posiedzenie Komisji Łączności z Polakami za Granicą.

Informuję, że porządek dzisiejszego posiedzenia obejmuje dwa punkty: Informację na temat wyników konkursu „Wspieranie edukacji polonijnej i polskiej poza granicami Polski” – jest to pierwszy konkurs, który został przeprowadzony w nowej instytucji, w Instytucie Rozwoju Języka Polskiego im. św. Maksymiliana Marii Kolbego – i sprawy bieżące.

Witam panie posłanki i panów posłów. Witam zaproszonych gości. Pana Jacka Gołębiowskiego dyrektora Instytutu Rozwoju Języka Polskiego im. św. Maksymiliana Marii Kolbego, witam pana dyrektora oraz pana Jacka Janowiaka zastępcę dyrektora instytutu. Witam pana Sławomira Kowalskiego dyrektora Departamentu Współpracy z Polakami za Granicą w Ministerstwie Spraw Zagranicznych oraz panią Barbarę Sośnicką także z MSZ. Witam pana Piotra Semeniuka dyrektora Departamentu Współpracy Międzynarodowej Ministerstwa Edukacji i Nauki, witam pana dyrektora. Witam także panią Jolantę Kędrę doradcę prawnego z Najwyższej Izby Kontroli. Dzień dobry. Witam serdecznie prezesa „Wspólnoty Polskiej” oraz panią dyrektor Zenonę Bańkowską. Witam naszych partnerów.

Szanowni państwo, nasza Komisja już kilkakrotnie zajmowała się kwestią dotyczącą finansowania edukacji polonijnej, byliśmy w tej mierze na bieżąco z procesem organizowania się tej pomocy w nowej formule, czyli w formule instytutu Maksymiliana Kolbego. Kilkukrotnie upominaliśmy się, dopominaliśmy się o szybsze działania. Chcę podziękować członkom Komisji za aktywność w tej kwestii. Myślę, że możemy mieć też satysfakcję, że tutaj taką dopingującą rolę wypełniliśmy wobec instytucji państwa polskiego, tak jak to parlamentowi przynależy. Dzisiaj będziemy mogli zapoznać się z rezultatami tego konkursu, myślę, że dla nas wszystkich bardzo interesująca i ważna informacja

zwłaszcza, tak jak już wspomniałem, że w tej formule po raz pierwszy te środki są przyznawane.

W takim razie przystępujemy do prezentacji, do realizacji naszego pierwszego punktu. Bardzo proszę pana dyrektora Gołębiowskiego o przedstawienie informacji na temat konkursu.

Dyrektor Instytutu Rozwoju Języka Polskiego im. św. Maksymiliana Marii Kolbego Jacek Gołębiowski:

Szanowni państwo, bardzo dziękujemy za ponowne zaproszenie na posiedzenie sejmowej Komisji Łączności z Polakami za Granicą. Cieszymy się, że w nawiązaniu do naszej ostatniej tu wizyty, udało nam się dotrzymać słowa i 20 kwietnia br., zgodnie z obietnicą, ogłosiliśmy pierwszą część konkursu dotyczącą dofinansowania szkół polskich za granicą oraz wypoczynku wakacyjnego.

Chciałem też powiedzieć, że zgodnie z państwa propozycjami udało nam się poszerzyć politykę informacyjną wobec podmiotów polskich za granicą i w tej chwili zrobiliśmy takie zestawienie, jak będzie potrzeba, to wyślemy też na ręce pana przewodniczącego, pani przewodniczącej. Odbyliśmy w sumie 80 spotkań z głównymi podmiotami polskimi za granicą: bezpośrednich i online, i u nas. Uważam, że bezpośredni kontakt z podmiotami powoduje, że wszyscy wiedzą, dlaczego powstał instytut Kolbego, czym się różni ta sytuacja z wcześniejszą i odbiór w środowiskach polonijnych jest naprawdę bardzo, bardzo życzliwy.

Zanim włączymy prezentację pokazującą konkurs, którą przedstawi pan dyrektor Janowiak, chciałbym korzystając z tej pięknej okazji zaprosić wszystkich państwa do udziału w I Światowym Kongresie Edukacji i Nauki za Granicą, który odbędzie się w dniach od 5 do 9 lipca br. Wiem, że zaproszenia dotarły do państwa na skrzynki poselskie. Mam nadzieję, że już będą do odebrania. Jednak chcielibyśmy jeszcze raz osobiście bardzo serdecznie zaprosić wszystkich państwa. Prosimy o potwierdzenie udziału czy w całym kongresie, czy też w części. Będzie nam bardzo, bardzo miło gościć państwa u nas.

Pani Agata Kornhauser-Duda nie tylko objęła patronatem kongres, ale będzie osobiście 8 lipca br. Liczymy też na obecność ministrów, pana premiera, także państwa serdecznie, serdecznie zapraszamy. Program został dołączony do zaproszenia, proszę o zapoznanie się, myślę, że jest on bardzo, bardzo atrakcyjny.

Cieszymy się, że będą reprezentowane wszystkie środowiska polonijne z całego świata. Osobiście cieszę się, że będzie bardzo liczna grupa przedstawicieli szkół polskich, organizacji polskich z: Brazylii, Argentyny, Peru, Chile, Australii, Nowej Zelandii, z całego świata. W tej chwili mamy 400 osób, które potwierdziły obecność, czyli ponad 500 osób będzie gościł nasz kongres. Kongres odbywa się w Centrum Konferencyjnym Warszawianka w Jachrance – myślę, że państwu znanym. Jest to wspaniała lokalizacja, liczymy na pogodę, bo atrakcyjny program pozwoli też na spędzenie mile czasu, a także na nawiązanie bezpośredniej współpracy.

Tak jak wspomnieliśmy, pierwsza część konkursu już za nami – konkurs dotyczący dofinansowania szkół polskich za granicą i wypoczynku letniego. Już 15 ogłosimy kolejną bardzo ważną część konkursu dotyczącą inicjatyw edukacyjnych, dofinansowania struktur typu macierze szkolne, Bon Pierwszaka, Bon Maturzysty – także to już 15 będzie ogłoszone. Dziesięć dni na rejestrowanie się, chcemy to wszystko bardzo sprawnie procedować, wyniki ogłaszać, podpisywać umowy.

Jeśli chodzi o oceny tego pierwszego konkursu, to bardzo duże grono przedstawicieli podmiotów, które z nami współpracują: Ministerstwo Spraw Zagranicznych, Kancelaria Premiera i nasi eksperci, oceniali to. Sam brałem udział często w takich analizach i po raz pierwszy widziałem całkowitą zgodność wszystkich ekspertów, jeśli chodzi o wyniki konkursów. Jest to też dla nas bardzo cenna informacja. Zdarzyło nam się, że ktoś nie w tym obszarze zgłosił wniosek, czyli liczył na przyjazd do Polski młodzieży w późniejszym terminie, to był listopad, grudzień, a to dotyczyło tylko wypoczynku letniego. Informowaliśmy tych państwa, którzy oczekiwali na dofinansowanie ważnego wydarzenia, że ten obszar mieści się w dziale inicjatywy edukacyjne.

Poproszę pana dyrektora Janowiaka, żeby pokazał dokładnie jak wyglądały wyniki i terminy. Nie wiem, czy uda mu się włączyć prezentację, byście państwo widzieli, a jak nie to omówi na podstawie tego co ma w swoim komputerze.

Przewodniczący poseł Robert Tyszkiewicz (KO):

Niestety, jak informuje sekretariat, ze względów technicznych będziemy musieli polegać jedynie na prezentacji słownej. Bardzo proszę, panie dyrektorze.

Zastępca dyrektora Instytutu Rozwoju Języka Polskiego im. św. Maksymiliana Marii Kolbego Jacek Janowiak:

Dzień dobry, witam serdecznie. Szanowny panie przewodniczący, szanowni państwo, szanowni zebrani goście, postaram się w takim razie również przesłać tę prezentację na państwa skrzynki, bo jest na tyle ciekawa, że również przedstawia sam instytut. Musicie mi państwo na razie uwierzyć, przepraszam najmocniej, na słowo. Trochę multimedialnie, na tej zasadzie, że mamy tam kody QR, linki, odniesienia, że jak państwo będziecie potrzebowali dowiedzieć się czegoś o instytucie, to wystarczy komórką wyświetlić kod QR i będziecie przeniesieni na odpowiednią stronę. Jest to też o tyle istotne, że mieliśmy niepokojące sygnały z instytucji, od państwa, od pana ministra, że się nic nie dzieje, że te terminy gdzieś pouciekały. Porobiliśmy również taki terminarz, tam jest taka specjalna zakładka z terminarzem planowanych naszych konkursów, żeby wszyscy zainteresowani mniej więcej wiedzieli w jakich okresach jest to zaplanowane, kiedy chcemy otwierać kolejne konkursy, kiedy to się ma dziać, żeby ta informacja była przekazywana. Jeszcze raz dziękujemy za pokładane nadzieje.

Tak jak tutaj szef powiedział, udało nam się rzeczywiście, tak jak państwu na poprzednim spotkaniu Komisji powiedzieliśmy, że tego 20 kwietnia br. otworzymy konkurs i otworzyliśmy. Obiecywałem o 12, udało się o 15, przepraszam, ale to były trochę techniczne rzeczy. Udało się nam go również zamknąć. Tak jak wspominaliśmy, było to wsparcie edukacji polonijnej i polskiej poza granicami Polski 2023 i dotyczyło dwóch obszarów. Pierwszy dotyczył utrzymania i funkcjonowania szkół i przedszkoli polskich za granicą, przedsięwzięcie obejmujące dofinansowania ofert, w których zaplanowano dofinansowanie działalności szkół. Jest to zapewne państwu znane. W obszarze drugim tzw. wypoczynek letni, dotyczył tylko i wyłącznie kolonii, dla tych najbardziej też potrzebujących, bo wiemy, że te kolonie już się dzieją, dlatego tak bardzo chcieliśmy jak najszybciej to rozstrzygnąć. Konkursy zostały rozstrzygnięte. Wszystkie wyniki również są zamieszczone na naszych stronach.

Powiem tylko w skrócie, że w pierwszym obszarze rozdaliśmy, przyznaliśmy – może nie rozdaliśmy, przepraszam – 22 mln 810 tys. 995 zł, czyli w tym obszarze wsparcia szkół. Natomiast w obszarze wypoczynek letni – 10 mln 497 tys. 488 zł.

Mamy prezentację, to będzie prościej.

Przewodniczący poseł Robert Tyszkiewicz (KO):

Wygląda na to, że się udało.

Zastępca dyrektora IRJP Jacek Janowiak:

Przepraszamy za pewną zwłokę. Tak jak mówiłem, tutaj jest nasz adres z kodem QR odnoszący od razu do mapy. Zapraszamy, jeżeli państwo chcecie osobiście odwiedzić instytut, to będziemy niezmiernie zobowiązani i wdzięczni za osobistą wizytę. O instytucie krótki link, wystarczy też go kliknąć i pojawią się najważniejsze informacje, tak żebyście państwo również mając na co dzień kontakty z Polonią na bieżąco wiedzieli i mieli tę informację bieżącą. Będziemy starać się na bieżąco na tej stronie wszystko umieszczać. Jest również kod QR odnoszący się do samego instytutu z pełnej strony.

Tutaj, jak szef wspomniał, chcieliśmy państwa zaprosić na nasz I Światowy Kongres Edukacji i Nauki Polskiej za Granicą, który odbędzie się już 5–9 lipca br. Duże przedsięwzięcie, bardzo duże zainteresowanie mediów, Telewizja Polska, Polskie Radio, Polska Agencja Prasowa objęły patronatami na wyłączność. Zapraszamy serdecznie państwa na to wydarzenie. Zaproszenia, mam nadzieję, że państwo dostaliście. Będzie nam bardzo miło państwa gościć, w opcji jaką państwo wybiorą, nie ma z tym najmniejszego problemu. Jest potwierdzenie pani prezydentowej, że objęła patronatem. Jeszcze nie

mamy potwierdzenia, że osobiście stawi się, ale planowane jest to w przedostatni dzień kongresu (sobota). Jest to też dosyć duże wydarzenie, prawdopodobnie i Telewizja Polska planuje wydarzenie tego typu jak „Pytanie na śniadanie".

Zapowiada się, że będzie to dość duże. Potwierdzonych uczestników mamy już w tej chwili 300 z całego świata. Wszyscy zainteresowani będą mieli możliwość brania udziału w różnego udziału spotkaniach, wykładach, warsztatach. Łącznie z tym, że też chcemy, jak już przyjadą do nas ci uczestnicy, trochę ich powywozić i pokazać nieco kraju. Pokazać Twierdzę Modlin, Ciechanów, Zakroczym, Uniwersytet Warszawski, bo część nauczycieli będzie mogła zaprezentować tę ofertę programową jednego z ładniejszych miasteczek kampusu w samym centrum Warszawy Uniwersytetu Warszawskiego. Oczywiście pamiętamy również o innych uniwersytetach. Natomiast to jest w miarę blisko i dlatego udało się to zorganizować. Sesje wykładowe, warsztatowe i na uroczyste podsumowanie kongresu chcemy wypracować wspólne rzeczy, które moglibyśmy, jako takie podsumowanie kongresu, zaznaczyć.

Dyrektor IRJP Jacek Gołębiowski:

Jeszcze o wolontariuszach dopowiem chwilę, jeśli można.

Przewodniczący poseł Robert Tyszkiewicz (KO):

Tak, tak.

Dyrektor IRJP Jacek Gołębiowski:

Jeszcze chciałem dodać, zgodnie z zapowiedzią na ostatniej Komisji, udało nam się włączyć do kongresu grupę wolontariuszy.

Jest to nasza młodzież, która ukończyła polskie szkoły podstawowe sobotnie i licea oraz mają polską maturę. Uważam, że jest to szczególnie ważna grupa pod względem przyszłości, są to przyszli liderzy Polonii. Udało nam się zgromadzić 64 wolontariuszy, 36 osób ze Stanów Zjednoczonych, mamy 12 osób z Ameryki Południowej, z Australii, Francji, Włoch, Wielkiej Brytanii. Bardzo cieszymy się, że ten kwiat młodzieży inteligenckiej będzie u nas i bierze udział w kongresie. Jednak niezależnie od tego mają na przykład w piątek zwiedzanie Muzeum Powstania Warszawskiego, zwiedzanie Starówki Warszawskiej. W sobotę jadą do Lublina na oglądanie miasta. Później uczestniczą w konferencji, a po niedzieli zabieramy jeszcze ich do Środy. W poniedziałek mają zwiedzanie Torunia, we wtorek miasta Płock. Później wracają do Warszawy i jeszcze zwiedzają Pałac Wilanowski, Łazienki, bo to dzień rozjazdu. Cieszymy się, że tak duża grupa młodzieży polskiej, przyszłych liderów też przyjechała do nas. To taka dodatkowa informacja dla państwa. Dziękuję.

Zastępca dyrektora IRJP Jacek Janowiak:

Ten kongres też ma zaznaczenie, że nasza instytucja, nowa instytucja miała służyć tak naprawdę właśnie Polonii, jakie są oczekiwania. Chcemy się wsłuchiwać w ich głosy, tak, żebyśmy mogli wspólnie razem z państwem podejmować różnego rodzaju przedsięwzięcia nie tylko te standardowe, które są oczywiście bardzo oczekiwane, ale również nowe jakieś poogłaszać. Takie, żebyśmy mogli te oczekiwania zdecydowanie z większym wysłuchaniem, z większą uwagą realizować.

Tak jak wspomniałem, tutaj są wyniki w takiej trochę formie tabelarycznej. Przeznaczyliśmy na obszar drugi, czyli na wypoczynek letni 10 mln 497 tys. zł. Jest to sporo większa kwota niż dotychczas była przyznawana. Raz, że mamy też inflację, nie oszukujmy się, ale też ministerstwo edukacji przyznając nam rezerwę celową w wysokości 45 mln zł, krótko mówiąc, dało troszkę większe środki na możliwość realizacji tych oczekiwań, zdecydowanie większych oczekiwań.

Zestawienie ofert. Proszę państwa, wszystkie oferty były bardzo wnikliwie badane również przez ekspertów. Tu zadziała link. W obszarze pierwszym punktowane były oferty szczegółowo przez grupę ekspertów powołanych. Nie będę ukrywał, tutaj dużą pomocą byli przedstawiciele KPRM i MSZ, którzy dotychczas uczestniczyli w tego typu programach. Mam nadzieję, że to w miarę sprawnie nam też poszło, większość ofert dostała dotację, dostała finansowanie. Wiemy, bo teraz już to doświadczenie nam pokazuje zarówno pracy ekspertów, jak i też mamy informację z instytucji, od tzw. pośred-

ników, operatorów, że musimy bardziej doprecyzowywać pewne warunki, tak żeby też operatorzy mogli dla komisji przygotowywać oferty w sposób zdecydowanie bardziej klarowny. Co również będzie też łatwiejsze później do oceny. Niektóre wnioski były bardzo dobrze opisane, niektóre mniej, stąd też wynikają te sytuacje.

Rzeczywiście dużo było problemów, które notujemy w obszarze drugim, dotyczących wypoczynku letniego. On się zazębiał często o te złożone wnioski z tym programem, który w tej chwili będziemy ogłaszać, który jest już ogłoszony, natomiast okienko w Witkacym pojawi się 15 czerwca br., czyli z inicjatywami własnymi. Gdzie w niektórych przypadkach na przykład nagrodą była wycieczka do Polski i potraktowaliśmy to, że nie jest to wypoczynek letni, ale to się mieści w kategorii właśnie inicjatywy własnej i w tym momencie będzie przyznane w kolejnym programie. Dlatego tutaj informowaliśmy i informujemy na bieżąco, że w tym momencie warto złożyć wnioski w tym programie, który jest zaplanowany, który już jest ogłoszony, a 15.06.2023 r będzie okienko otwarte – i to jest ten program wsparcia dzieci i młodzieży polonijnej oraz polskiej mieszkającej poza granicami kraju.

Celem przedsięwzięcia jest wyłonienie w drodze otwartego konkursu w tych obszarach przedsięwzięcia planowane na dofinansowanie właśnie inicjatyw edukacyjnych, mających na celu przede wszystkim rozwój języka polskiego, promowanie języka polskiego, wszelkiego rodzaju aktywności Polonii. Tak żebyśmy mogli wspierać właśnie całą naszą Polonię, żebyśmy mogli finansować również te fajne rzeczy, które się tam dzieją, którymi te ośrodki żyją. Są to naprawdę niesamowite inicjatywy, że tym ludziom się chce, i chcemy w tym pomagać. Drugim obszarem oczywiście będzie wsparcie uczniów klas pierwszych – tutaj jest dość jasno – wyprawka szkolna. Trzeci obszar, przedsięwzięcia dotyczące jednorazowego wsparcia finansowania młodzieży klas maturalnych. Szczegółowe obszary są opisane oczywiście na naszej stronie. Pozwoliłem sobie państwu też zamieścić w formie takiej prezentacji. Tak jak mówię, prezentację prześlemy, bo warto nawet gdzieś czasami podpowiedzieć, bo państwo macie bardzo duże kontakty z Polonią.

W tych obszarach przeznaczyliśmy budżet konkursu, w pierwszym obszarze, czyli wsparcia tych inicjatyw, tych wszystkich rzeczy, które się tam będą działy – 7 mln zł. Jest to oczywiście orientacyjna kwota. Poprzednio przeznaczyliśmy mniejsze środki i dołożyliśmy troszeczkę pieniędzy przy wsparciu ministerstwa. W obszarze drugim, czyli Bon Pierwszaka – 2 mln zł. W obszarze trzecim tzw. Bon Maturzysty – 1,5 mln zł. Czyli razem 10,5 mln zł jest w tej chwili do wzięcia. Tak jak mówię, jest to już ogłoszone, można zapoznać się z warunkami udziału w konkursie. Okienko się otwiera 15. Krótki jest termin, mamy tego świadomość, ale też wiem, że jest to inicjatywa też niezwykle potrzebna i oczekiwana na całym świecie, tak żeby można było finansować już te wszystkie rzeczy.

Proszę państwa, warto wspomnieć, że 15 lipca 2023 r. zaplanowaliśmy również uruchomienie trzeciego konkursu otwartego na stypendia. Przyznane są tutaj różne rodzaje stypendiów: edukacyjne, motywacyjne i uznaniowe zarówno dla nauczycieli jak i dla uczniów – takie, żeby można było w sposób jasny przyznać osobom najbardziej wybitnym, a jednocześnie też osobom, które borykają się z kłopotami. Tak samo jak są nauczyciele, którzy pracują za przysłowiowy uśmiech, żebyśmy też mogli w jakiś sposób choć jednorazowo wesprzeć nie tylko dobrym słowem, ale również jakąś kwotą przesłaną na konto.

Planujemy tutaj, w środkach własnych, czyli z dotacji podmiotowych, ustawa nam dopuszcza przyznanie środków, mamy 500 tys. zł i w ramach dotacji celowej kolejne 2 mln zł chcielibyśmy na to przeznaczyć. Oczywiście wszystko jest uzależnione również od ewentualnych dotacji z ministerstwa, bo na razie przyznana jest jedna dotacja. Jeśli się okaże, że pojawią się wolne środki, to tutaj dzięki wsparciu pana dyrektora, również myślę, że będziemy pracować nad tym, żebyśmy mogli uzyskać większe liczby i jak najszybciej dać te środki.

Natomiast też chciałbym powiedzieć o nowych inicjatywach, bo też warto. Doszliśmy do porozumienia między innymi rozmawiając z Polską Agencją Prasową, to też jest warte tych inicjatyw. Liczymy też na państwa głosy i jakby oczekiwania. Na przykład Polska Agencja Prasowa ma program tzw. miesięcznych staży Unii w agencji. Wymyśli-

liśmy właśnie w rozmowie dotyczącej kongresu, czemu nie ściągnąć naszych młodych polskich dziennikarzy czy planujących bycie dziennikarzami na staż do Polskiej Agencji Prasowej. Zafundować tym młodym ludziom fajne pokazanie nowego zawodu, a jednocześnie Polska Agencja Prasowa miałaby tych korespondentów na całym świecie. Czyli to są takie fajne inicjatywy, które gdzieś tam w rozmowach zaczynają się tworzyć.

Kolejną inicjatywą, którą chcemy zrealizować to z Polskim Radiem. W rozmowie wyszło, że w przyszłym roku jest 80-lecie Bitwy pod Monte Cassino i siedząc tak z panią prezes wymyśliliśmy, że może w ramach nagrody, w ramach konkursu, warto byłoby, żeby nasza Polonia, ci młodzi ludzie, którzy żyją w różnych krajach – a w tych różnych krajach mamy naprawdę wielu Polaków ważnych dla naszej historii, o których oni często nie wiedzą – żeby z danego kraju napisali o jakiejś sylwetce danego Polaka. Wtedy wyłonilibyśmy na przykład właśnie możliwość wyjazdu do Polski, krótkie zwiedzanie Polski i wyjazdu do Monte Cassino. Tych inicjatyw pojawia się bardzo wiele. Będziemy bardzo wdzięczni za jakieś głosy takich dodatkowych rzeczy, bo one są niezwykle ważne, bo tych inicjatyw może być dużo.

Jednocześnie chciałbym zdeklarować, że wszystkie konkursy, które się w tej chwili dzieją, planujemy na pewno do końca roku albo najpóźniej zaraz na początku przyszłego roku już ponowić edycję, po to, żebyśmy nie mieli tego poślizgu, żeby nie było takiego zaniepokojenia tą sytuacją, jaka miała do tej pory miejsce. Na in plus trochę działa to, że w pierwszym obszarze wsparcia infrastrukturalnego szkół część umów jest podpisywana na dwa lata. Stąd te 22 mln zł, o których mówiłem, to jest na dwa lata. Część szkół w tym roku nie dostała środków, bo jest finansowana z KPRM-u, ale już na przyszły rok przyznaliśmy środki. Natomiast te, które nie wystąpiły, w przyszłym roku jak najbardziej będą mogły wystąpić o przyszłoroczne środki. Wydaje się, że to chyba tyle. Jeśli państwo macie pytania, to prosimy. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Robert Tyszkiewicz (KO):

Dziękuję bardzo. Otwieram dyskusję. Czy są pytania ze strony państwa posłów? Bardzo proszę, pan poseł Kostuś.

Poseł Tomasz Kostuś (KO):

Bardzo dziękuję, panie przewodniczący. Po pierwsze, chciałbym podziękować za taką bardzo dobrze przygotowaną i z taką pasją opisaną prezentację. Dziękuję w imieniu swoim i myślę wszystkich członków Komisji.

Mam pytania dotyczące szybkiego przejrzenia tego zestawienia, niestety nie było na to dość dużo czasu. Dlatego jeżeli będę się mijał tutaj ze stanem faktycznym, to proszę natychmiast mnie korygować. Dwa obszary, jeden to jest dofinansowanie szkół polskich za granicą, drugi wypoczynek letni. Teraz z 70 ofert złożonych w pierwszym obszarze 49 dostało, 21 nie dostało. W przypadku drugiego obszaru z 64 ofert, 50 otrzymało, 14 nie otrzymało. W przypadku drugiego obszaru sprawa jest dość jasna, ponieważ pan dość jasno powiedział, złożył wręcz deklarację, że te, które nie spełniały kryteriów, będą mogły się ubiegać o dofinansowanie w ramach tej inżynierii edukacyjnej, a więc kolejnego etapu, kolejnego konkursu. Super, bardzo dobrze. A co z tymi 20, ponad 20 projektami, które w pierwszym obszarze nie otrzymały dofinansowania? Czy jeszcze można je ratować, czy te podmioty będą mogły się ubiegać o dofinansowanie? Na przykład chodzi o Fundację Wileńszczyzna, która w sześciu projektach nie spełniała, która wyleciała. Innymi słowy, czy to były tak słabo przygotowane projekty? Żaden z tych projektów nie otrzymał dofinansowania i biorąc pod uwagę, że one stanowią niemal połowę wszystkich odrzuconych ofert, to mnie zaniepokoiło, na to zwróciłem uwagę. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Robert Tyszkiewicz (KO):

Dziękuję bardzo. Pani poseł Fabisiak, bardzo proszę.

Poseł Joanna Fabisiak (KO):

Bardzo dziękuję. Trzy pytania. Pierwsze dotyczące wypoczynku letniego i programu, bo nie ma rzeczy ważniejszej dla młodzieży polonijnej niż spotkanie z Polską. Jednak chciałabym wiedzieć, jaki państwo stawiacie sobie cel. Ponieważ w moim odczuciu, powinny być cele dwa. Pierwszy, to jest naturalnie uzupełnienie braków wiedzy o Polsce,

by ta młodzież po zakończeniu takiego obozu, czy takiego pobytu w Polsce wyjeżdżała taka wyprostowana. Drugi, to jest język. Czy w warunkach stawianych organizatorom było to brane pod uwagę? W moim odczuciu, winno to być bardzo wysoko punktowane, że podczas obozu, podczas wyjazdu jest zamieszczony program, że będzie taki to a taki program zrealizowany, doskonalący sprawności językowe, a jednocześnie może być to wąski zakres wiedzy historycznej i kulturowej, ale on jest.

Reasumując, że nie będzie to obóz, podczas którego tylko czy głównie dzieci będą wypoczywały, bo wypoczywać mogą sobie w Stanach Zjednoczonych, w każdym z krajów europejskich czy azjatyckich. Jeśli przyjeżdżają, jeśli bierzemy, zapraszamy tę młodzież, to w jakimś celu. Czy ten cel był w programie zawarty? Jest to rzecz pierwsza. Podkreślam, każdy wyjazd jest absolutnie najlepszą szkołą polskości, pod warunkiem, że istnieje sensowny, dobry program.

Drugie pytanie dotyczy zjazdu. Bardzo dziękuję w imieniu swoim, ale niewątpliwie prezydium i pan przewodniczący podziękuje za zaproszenie. Mnie osobiście najbardziej ucieszył fakt, że będą uczestniczyli wolontariusze. Jeśli są wolontariusze, to jakie mają zadania do spełnienia? Ponieważ to, że będą mieli wycieczki, to jest fajne, ale dla mnie osobiście, jest to za mało. Wolontariusz z samej swej istoty musi pokazać, że coś w rękach wnosi do tej inicjatywy. A więc co? Pomoc i w jakim zakresie? Jest to pytanie drugie.

Wreszcie trzecie pytanie dotyczy wyprawki szkolnej. Panie dyrektorze, wyprawka szkolna to dla każdej szkoły rzecz najważniejsza, jeśli to będą podręczniki. Nie chcę być krytykiem, to nie jest moim założeniem, ale jeśli miałam informację, że szkoła dostawała podręczniki do klasy II i V, a III i IV podręczników nie dostawała. Przepraszam, ale wydaje mi się, że to mija się z celem, bo co ma robić ten nauczyciel z III i IV. Pytanie brzmi, czy w tej wyprawce są uwzględnione podręczniki? Jeśli tak, to oczywiście będę bardzo usatysfakcjonowana, jeśli do tego panowie dodacie, że będzie to, jak gdyby spójnie zaopatrzona szkoła w podręczniki, a nie tylko wybiórczo w pewnych klasach. Są to moje trzy pytania na teraz. Będę wdzięczna za odpowiedź.

Przewodniczący poseł Robert Tyszkiewicz (KO):

Dziękuję bardzo. Ze swojej strony chciałem dopytać o kwestie wsparcia dla znajdujących się w szczególnie trudnym położeniu szkół polskich czy środowiska edukacyjnego polskiego na Białorusi. Tutaj mam taką pozycję dotyczącą tego, ona jest jako druga. Proszę mi wyjaśnić, bo w pozycji kwota dofinansowania rok 2023 jest 0. Natomiast jest wpisana kwota na rok 2024. Chciałbym dopytać, jak ta kwestia i szerzej w ogóle, jak kwestia wsparcia dla Białorusi? Nie chodzi mi o szczegóły techniczne, ale ogólnie jakie to wsparcie będzie i przez kogo realizowane? Dziękuję bardzo.

Pani przewodnicząca, bardzo proszę.

Poseł Lidia Burzyńska (PiS):

Dziękuję bardzo. Panie przewodniczący, szanowni państwo, ja nie w formie pytania, ponieważ moi poprzednicy te wątpliwości, może nie wątpliwości tylko takie nie do końca wyjaśniające sugestie państwo posłowie przedstawili. Chciałabym serdecznie podziękować za przedstawienie właśnie działań instytutu dotyczące rozwoju języka polskiego poza Polonią. Być może to wynika z mojego zawodu jako nauczyciela, jako pedagoga, ale rzeczą najistotniejszą, jeżeli chcemy rozbudzić wśród Polonii to poczucie więzi z Polską, czyli z tą macierzą, umówmy się, swoich przodków, to niestety, albo inaczej, to stety musimy sięgać, po pierwsze, po to co jest bardzo piękne. Pan dyrektor zapewne wyjaśni, jaka rola będzie wolontariuszy podczas tego międzynarodowego kongresu. Zatem ściąganie młodych ludzi, może inaczej, nie ściąganie, angażowanie młodych ludzi z Polonii, aby poczuli, że ich działania skierowane w środowiskach, w których żyją od urodzenia, są niezbędne, są potrzebne, i one wskazują na poczucie powrócenia, czy inaczej, zapoznania się z krajem, z którego ich korzenie wyrastają. Jest to bardzo ważna rzecz.

Bardzo cenię sobie z racji tego, że edukowanie czy inaczej wyzwalanie takiego poczucia poszukiwania drogi poznania swoich przodków, to jest bezpośredni kontakt i za to dziękuję. Ponieważ nie ma lepszej drogi, nie ma lepszego kierunku wspierania, rozbudzania zainteresowań jak bezpośredni kontakt.

Oczywiście cieszę się, że państwo w taki sposób przedstawiacie funkcjonowanie instytutu, mianowicie rzetelna informacja wyprzedzająca dane. Tutaj to między innymi, że to okienko będzie aktywne dopiero, ale ta informacja przygotowująca różne stowarzyszenia, różne fundacje, różne osoby chcące zaangażować się i pozyskać fundusze na realizację przedsięwzięć mogą się przygotować. Jest to bardzo istotne, bardzo potrzebne.

Oczywiście nie byłabym sobą, gdybym nie podziękowała za tak duże wsparcie w tych dwóch bardzo istotnych obszarach. Aczkolwiek to wyjaśnienie skąd te 20 szkół nie otrzymało dofinansowania, myślę, że to wynikało li wyłącznie tylko z niedopatrzenia czy inaczej z niedopracowania wymogów, jakie są. Litera prawa jest rzeczą najważniejszą, mianowicie dofinansowanie polskich szkół, bo to jest takim podsumowaniem mojej wcześniejszej wypowiedzi i wypoczynek letni.

Słuchajcie, musimy wiedzieć, że młodzież możemy zainteresować, młodzież możemy w jakiś sposób zaabsorbować Polską, naszym krajem, naszą ojczyzną poprzez również i wypoczynek, nie tylko i wyłącznie poprzez przyjemność. Każdy z nas był młody i wie, że li i wyłącznie teoria jest bardzo ważną, istotną rzeczą, ale niestety również i te chwile radości, te, które zapadają w naszą pamięć, w nasze działania jak najbardziej.

Oczywiście tutaj bardzo ważna, to znaczy mnie akurat ujmująca rzecz, poszukiwanie różnych sposobów pozyskiwania. Chociażby te staże przy Polskiej Agencji Prasowej według mnie, mówiąc już takim zupełnie, że tak powiem, określeniem, strzał w dziesiątkę. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Robert Tyszkiewicz (KO):

Dziękuję bardzo. Więcej zgłoszeń nie widzę. Bardzo proszę przedstawicieli instytutu o odpowiedzi.

Dyrektor IRJP Jacek Gołębiowski:

Odpowiadając na państwa pytania, zaczniemy od przyszłości Polonii, czyli od wolontariuszy, od młodzieży, także odpowiadając na pytanie pani poseł Fabisiak. Bardzo szczegółowo myślałem, jaki program im zaproponować. Będą szkoleni przez zawodowych coacherów z Krakowa i Łodzi, w jaki sposób aktywny wolontariat uprawiać, żeby ich zainteresować, ale jednocześnie ta wizyta w Lublinie, Płocku, Toruniu jest związana z wykładami z historii Polski, z budzeniem poczucia dumy narodowej. Towarzyszyć im będą zawodowi historycy, będę też towarzyszył jednej grupie, której będę prezentował najwybitniejszych polskich emigrantów na świecie i ich wkład w rozwój polskości. Będziemy się bardzo o nich tutaj troszczyć. Jest Muzeum Powstania Warszawskiego, może uda się nam załatwić Centrum Nauki Kopernik, czyli ten program jest bardzo przemyślany i chcemy ten wolontariat… Zresztą wiem, że pani poseł bardzo nas wspiera w tym pomyśle.

Poseł Joanna Fabisiak (KO):

Ale co oni zrobią, w czym pomogą?

Dyrektor IRJP Jacek Gołębiowski:

Na razie chcemy ich wyszkolić, oni pracują w tych szkołach nadal, tak że mam nadzieję, że w czasie dyskusji może wypracujemy wspólne pomysły, nawet te o których rozmawialiśmy o wolontariacie, żeby te grupy wolontariackie na świecie uaktywniać. Mamy nadzieję, że w czasie spotkań kongresowych wypracujemy plan działań, w który się włączą. Pozostawiamy pewną przestrzeń im samym w co chcieliby się włączyć, pokazując jakie są możliwości, jakie efekty i co nasza strona może zaproponować.

Druga rzecz, to podręczniki. Chciałbym poinformować państwa, że od dwóch tygodni ministerstwo zleciło instytutowi Kolbego sprawę podręczników i po raz pierwszy od już paru lat będzie taka sytuacja, że wszystkie wnioski o podręczniki zostaną zrealizowane. Czyli nie będzie tych dziur, to mogę obiecać, pan wicedyrektor osobiście zajmuje się sprawami przetargowymi. Jeżeli zostanie to zadanie u nas, a bardzo byśmy chcieli, to myślę, że w przyszłości trzeba też zastanowić się czy nie zmienić pewnych sytuacji. Ponieważ mamy takie pewne dziwne rzeczy, że uczniowie szkół sobotnich realizują program polskiej szkoły podstawowej, gdzie uczeń chodzi pięć dni do szkoły. Rodzice się stresują, bo nie zdążą tych kart wypełniać. Może pomyślimy, żeby jednak były podręcz-

niki do nauczania języka polskiego, które kierujemy za granicę były inne i miały też może dopuszczenie ministerialne. Zróbmy taki porządek, jak robi Cervantes, Goethe, że podręczniki do nauki języka na różnych poziomach A, A1, A2 są na całym świecie takie same, porządnie zrobione i się różnią tylko stopniem zaawansowania. Jest to przyszłość, ale na pewno wszystkie wnioski są zrealizowane i to nas bardzo cieszy.

Jeśli chodzi o wypoczynek letni, to tutaj nie uda nam się pewnie już w tym roku, w tym konkursie osiągnąć tego celu, a cel mamy taki jak pani poseł, żeby to nie był zwykły wypoczynek, żeby to był czas dobrze przeżyty na ładowanie się wiedzą o Polsce, utrwalenie polskiej tożsamości, przekazaniem tej wiedzy. Już rozmawiamy ze szkołami, z organizacjami, z operatorami. Nie udało nam się w biegu stworzyć takiego wymogu, że musi być program kształceniowy, żeby dać środki, żeby z kolei nie robić zamieszania, bo rozumiem, że też wymaga to jakiegoś uprzedzenia. W tej chwili już w kolejnym konkursie będzie to naprawdę wymóg, będzie maksymalna ilość punktów właśnie za to, że program zawiera tę część edukacyjną, że uczeń po powrocie z takiego wypoczynku naprawdę ma pogłębioną wiedzę o Polsce. Tego będziemy się na pewno trzymali.

Poseł Joanna Fabisiak (KO):

Również językową, sprawność językową.

Dyrektor IRJP Jacek Gołębiowski:

Sprawności, kompetencje językowe, także na pewno te rzeczy zrobimy.

Patrzę co tam jeszcze mieliśmy. Jeśli chodzi właśnie o te pytania pana posła, faktycznie niewiele szkół nie otrzymało tego dofinansowania w tej kategorii. Część będzie składała w inicjatywach edukacyjnych.

Pytałem się naszych ekspertów, jak wyglądały te wnioski odrzucone. Mówili, że były właśnie złożone nie w tej kategorii albo był błąd w składanym wniosku. Nie mam jeszcze przeglądu wszystkich wniosków odrzuconych, ale niebawem będę je analizował. Mam nadzieję, że część będzie też mogła zaistnieć w inicjatywach edukacyjnych, bo to jest dosyć szeroka przestrzeń. Widzimy po kwotach, po ilości zrealizowanych wniosków, że wygląda to bardzo dobrze. Zaś te, które nie otrzymały dofinansowania, myślę, że większość z nich znajdzie możliwość realizacji w tym konkursie, który ogłaszamy 15 czerwca 2023 r.

Patrzę, co tam jeszcze mieliśmy.

Poseł Tomasz Kostuś (KO):

A Fundacja Wileńszczyzna jako przykład, i te sześć wniosków?

Dyrektor IRJP Jacek Gołębiowski:

Muszę to dokładnie przeanalizować, zobaczę z ekspertami dokładnie oceny, bo na razie miałem taką reasumującą informację, że albo była to pomyłka przestrzeni, że typowe zadanie do innego obszaru, albo błędy operatora. Dlatego chciałbym zobaczyć na czym polegały te błędy, żeby się tutaj odnieść do tego.

Zastępca dyrektora IRJP Jacek Janowiak:

Jeszcze w kwestii uzupełnienia do pytania pana przewodniczącego, jeśli mogę. Dobrze, że mieliśmy przedstawiciela KPRM w komisji i ta kwota 0 zł na 2023 r. wynika właśnie z tego, że ten rok jest finansowany jeszcze z umowy z KPRM. Natomiast na 2024 r. zostały już przyznane nowe środki, żeby szkoły już spokojnie spały, najprościej mówiąc, żeby nie było takiej sytuacji nerwowej, przejściowej.

Uzupełniając też pytanie pani poseł, jeśli chodzi o wolontariuszy, oni już będą mieli szkołę, bo na takim kongresie są w zasadzie współorganizatorami. Są to w większości harcerze przecież, będziemy mieli też naszych polskich harcerzy i będzie wymiana doświadczeń naszych a ich. Chcą ich tam też jednocześnie – z tego co pamiętam były rozmowy – zabrać na jakąś noc na obozie, po to, żeby nawet wymiana była taka międzyludzka, a u nas się robi to tak, a u nas to się ognisko tak rozpala. Powiedzmy uczciwie, chcemy jak najwięcej takich inicjatyw uruchamiać, takich dodatkowych, gdzie te wymiany międzyludzkie, takie powstaną przyjaźnie, żeby można było…

Tutaj bardzo dziękujemy za cenną uwagę, jeśli chodzi o wypoczynek letni. Zastanawiamy się, bo przecież ministerstwo realizuje również różnego rodzaju inicjatywy, czy nie wejść również w jakiś dodatkowy wymóg organizowania wypoczynku letniego

z naszymi polskimi dziećmi. Właśnie, żeby nastąpiła wymiana nie tylko językowa, ale przede wszystkim też tych przyjaźni międzyludzkich, żeby później już na poziomie prywatnym mogli się wymieniać.

Przewodniczący poseł Robert Tyszkiewicz (KO):

Bardzo proszę, pani poseł Fabisiak.

Poseł Joanna Fabisiak (KO):

Tylko dopowiem, otóż wydaje mi się, że jednak wolontariusz powinien zaistnieć pracą. Na tym kongresie powinniście dać im plakietki i powiedzieć: tu ludzi wprowadzacie do tej sali albo do tej, żeby oni poczuli też pracę. Nie tylko zabawa, ale praca, to jest ta różnica między obozem liderów a wolontariuszy. Wolontariusz musi poznać pracę, a lidera tylko się wozi i się mu pokazuje. Możecie państwo mieć inne zdanie, ale osobiście jestem za tym, aby młodzież najpierw pokazała, że umie pracować, a potem dostawała nagrodę, a nie tylko nagrodę bez pokazania pracy. Jest to rzecz pierwsza.

Jeszcze tylko jedno pytanie. Mianowicie, konkurs będzie rozstrzygnięty do końca lipca, ale jak różne organizacje mówią, oni już realizują różne zadania. Pytanie jest od całego świata, w tej chwili to jest online i myślę, że wiele osób chciałoby to pytanie zadać, czy będą rozliczone faktury z powodu poniesionych kosztów, czy nie? Jest to niezmiernie ważne pytanie, bo zadanie będzie realizowane we wrześniu, w sierpniu czy w październiku, ale pewne rzeczy jak na przykład zaliczka za lokal, w którym się coś odbędzie, trzeba ją ponieść już teraz. Czyli jak będzie rozliczane fakturowanie?

Przewodniczący poseł Robert Tyszkiewicz (KO):

Dziękuję bardzo. Pani poseł Siarkowska, bardzo proszę.

Poseł Anna Maria Siarkowska (PiS):

Bardzo dziękuję. Miałam generalnie pytanie dotyczące w takim razie finansowania nauki języka polskiego poprzez organizacje działające na Litwie, w kontekście tego, że Fundacja Wileńszczyzna tutaj nic nie otrzymała. Jednak już widzę, że część środków chyba poszło przez Fundację „Wolność i Demokracja". Jak państwo moglibyście podsumować, jakiego rzędu, tak mniej więcej, środki zostały przeznaczone na naukę języka polskiego dla polskich dzieci na Litwie? Bardzo dziękuję.

Przewodniczący poseł Robert Tyszkiewicz (KO):

Dziękuję bardzo. W tej turze więcej zgłoszeń nie widzę. Panowie dyrektorzy, bardzo proszę.

Zastępca dyrektora IRJP Jacek Janowiak:

Szanowny panie przewodniczący, szanowni państwo, wolontariusze nie są rzeczywiście tylko od tego, żeby zakwitnąć. Mają swoje zadania. Część z nich będzie już na lotnisku witać gości, część będzie informować, będą mieli plakietki wolontariusz, właśnie o to chodzi. Będzie cały system informowania, przesyłania tych informacji. Również mamy na kongresie zapewnioną przez harcerzy wybitną grupę ratowników pierwszej pomocy jakby komuś się coś stało. Będą uczestniczyć w tym również, więc na pewno tych zadań mają taki ogrom, że ta wycieczka to będzie dla nich takim trochę odpoczynkiem, mam wrażenie.

Poseł Joanna Fabisiak (KO):

Tak, odpocząć też trzeba.

Zastępca dyrektora IRJP Jacek Janowiak:

Tak, ale to właśnie w kwestii uzupełnienia.

Natomiast jeśli chodzi o rozliczanie kosztów, to proszę zwrócić uwagę, że w tej umowie, którą już w tej chwili publikujemy, jeśli chodzi o sam fakt dofinansowania szkół, przewidzieliśmy tę niedogodność, która zaistniała, późnego przyznania tych środków. Jak najbardziej jest taka formuła przewidziana, że koszty poniesione w 2023 r. będą mogły być dodatkowo refinansowane, z tym że to jest w ramach tego konkursu, ale wniosek musi być. Musi być ta tzw. dodatkowa zgoda, bo tam są te sprawy dotyczące finansów publicznych.

Natomiast wracając bezpośrednio do pytania o Wileńszczyznę, to postaram się przeanalizować dokładnie wniosek, ale prawdopodobnie wynika to z tego, że też jest problem finansowania. Tak jak kiedyś wspomniałem, że dlatego musimy przez operatorów finansować wszystkie szkoły, z uwagi na to, że nie ma możliwości finansowania podmiotów zagranicznych. Jeżeli stowarzyszenie nie ma zarejestrowanego adresu na terenie kraju (Polski), nie ma możliwości dofinansowania. Natomiast przedstawię informację dotyczącą konkretnego tego przypadku.

Poseł Anna Maria Siarkowska (PiS):

Tak ogółem, ile poszło na…

Zastępca dyrektora IRJP Jacek Janowiak:

Nie mamy takich danych jeszcze. Powiem państwu też, że teraz będziemy podpisywać sukcesywnie umowy, bo te umowy już w tej chwili są pomału wypełniane i będą za chwilkę podpisywane. Jeśli się okaże, gdzieś coś tam się wysypie, nie zakładam takiej sytuacji, a zostaną środki, to będziemy również dodatkowo te środki przesuwać na te niższe pozycje, dla tych „poszkodowanych”. Natomiast postaram się dodatkowo przeanalizować te wnioski, na które państwo zwróciliście uwagę i na pewno dać tę informację.

Chciałbym również wspomnieć o programie tym aktywizacyjnym. Rozmawiamy z największymi uczelniami i to jest też ważne. Chcemy już we wrześniu sprowadzić dodatkowym programem naszych zagranicznych maturzystów, żeby zobaczyli kampusy. Jest to właśnie między innymi ta rozmowa z Uniwersytetem Warszawskim, z KUL-em, z różnymi dużymi ośrodkami, które chcą tych studentów pościągać. Mamy też taką wizję, i z ministerstwem rozmawialiśmy na ten temat, gdzie jest też taka wola, żeby tym maturzystom nie tylko pokazać ofertę, ale po to, żeby im pokazać, że w ogóle są takie możliwości. Nie oszukujmy, ale Polska ma bardzo fajne uczelnie, nie tylko fajne, ale bardzo uznane, zaczynają być coraz bardziej uznane na świecie i powiedzmy sobie uczciwie, tak naprawdę studiowanie w Polsce ciągle jest tanie, jak nie darmowe. Czyli to też chodzi o taki program dodatkowy tego aktywizowania dodatkowej wymiany tej młodzieży.

Natomiast podręczniki siłą rzeczy będziemy realizować i wsłuchujemy się w program, to co tutaj pan profesor powiedział. Wiemy o potrzebie Polonii zbudowania całkowicie nowego systemu, tego systemu sobotniego, gdzie powinniśmy tak naprawdę w tym systemie opracować podręczniki dedykowane do nauki w tym krótkim czasie, a nie tych podręczników, które są w całym polskim systemie. Natomiast wszystkie zamówienia, które ORPEG zbierał – bo wspólnie z ORPEG-iem realizujemy zakup tych książek – to na wszystkie zamówienia, które zostały złożone w ORPEG-u ogłaszamy przetarg i będą zrealizowane. Będzie to 4,5 do 5 mln samych podręczników – tak szacujemy – i do tego wysyłka na cały świat. Chcemy to zrobić jeszcze na pewno przed wrześniem, jak nam się uda. Wiecie państwo, że nie staram się rzucać słów na wiatr i staram się dotrzymywać terminów. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Robert Tyszkiewicz (KO):

Dziękuję bardzo. Mamy na sali przedstawicieli jednego z największych operatorów, czyli „Wspólnoty Polskiej”. Może pani dyrektor Bańkowska coś nam powiedziała, jak państwa działalność w kontekście konkursu się prezentuje, jeżeli chodzi o wypoczynek letni, o wspieranie szkół.

Dyrektor zarządzający ds. programowych Stowarzyszenia „Wspólnota Polska” Zenka Bańkowska:

Dzień dobry. Witam państwa. Dziękuję panie przewodniczący. Jak rozumiem, odniosę się do wszystkich naszych ofert, które złożyliśmy, ponieważ jesteśmy organizacją wspierającą szkoły i środowiska szkół od początku naszego istnienia, czyli od ponad 30 lat. Ogromną częścią naszej aktywności jest wspieranie szkół w zakresie ich funkcjonowania, pokrycia kosztów utrzymania szkół i takie oferty przygotowaliśmy, złożyliśmy.

Oczywiście jest to też bardzo duży wysiłek dla szkół, jak państwo wszyscy doskonale wiecie, ponieważ te szkoły funkcjonują w systemach sobotnio-niedzielnych, więc dla nich przygotowanie tych ofert jest dużym wysiłkiem. W ich imieniu przygotowaliśmy i złożyliśmy oferty, tak że dziękujemy za te przyznania. Dwuletnie projekty, to już tradycyjnie,

ponieważ taką formułę też wprowadził KPRM, są dobrze przyjęte i bardzo pomagają w funkcjonowaniu szkół. Teraz jest siedem dni na aktualizację ofert, więc szkoły już czekają na umowy i możliwość otrzymania środków – te szkoły, które nie są w ofertach KPRM-u.

Były dwa konkursy: konkurs dotyczący szkół i konkurs dotyczący pobytów letnich. Oczywiście tutaj jako organizacja jesteśmy bardzo zainteresowani ocenami komisji ocen, ponieważ na 15 złożonych ofert 12 otrzymało negatywną ocenę, co dla nas jest oczywiście bardzo ważnym i dużym, powiedziałabym, wyzwaniem przyjrzeć się ocenie, ponieważ to nie są oferty, które przygotowywaliśmy po raz pierwszy. Przygotowaliśmy to w oparciu o wnioski szkół, więc chcielibyśmy poznać opinię komisji, dlaczego te oferty zostały negatywnie ocenione. Ponieważ często są to wyjazdy i pobyty letnie, które owszem, są nagrodami w konkursach czy w olimpiadach, ale one nadal są w formule letniej. To znaczy, że dzieci przyjeżdżają od końca czerwca do końca sierpnia, taka jest formuła, wtedy te dzieci mogą przyjechać, bo w innym czasie chodzą do innych szkół w swoich systemach, więc one nie mogą być realizowane jako wycieczki szkolne. Jest to jedna rzecz.

Druga rzecz jest taka, państwo na pewno o tym wiecie, pan dyrektor też powiedział, że oceny były w porozumieniu z MSZ i KPRM. Oferty składane przez Stowarzyszenie „Wspólnota Polska", to jest kontynuacja akcji „Lato z Polską". Jest to formuła wypracowana przez wiele lat w porozumieniu z samorządami i bardzo wiele pobytów odbywa się właśnie we współpracy ze szkołami polskimi. Pobyty te są właśnie w takiej formule, żeby młodzież się od siebie uczyła i ze sobą spędzała czas. Dlatego jak najbardziej jesteśmy bardzo mocno zainteresowani ocenami Komisji.

Druga najbardziej dla nas bolesna kwestia, to jednak jest zapis w regulaminie obecnego konkursu, który zostanie otwarty jutro, że oferty mogą dotyczyć działań i wycieczek szkolnych realizowanych w obrębie roku szkolnego. To znaczy, że wszystkie działania, które dotyczyły pobytów letnich, one niestety nie będą mogły być złożone w kolejnym konkursie, czyli w tym konkursie Wydarzenia, ogłaszanym jutro. Jest to troszkę tak na gorąco, bo to są świeże wyniki. Wszyscy nasi partnerzy polonijni pytają nas o opinię. Na razie jesteśmy w takiej sytuacji, że państwa prosimy o opinię, żebyśmy wiedzieli też jak my się możemy odnieść, jak możemy poprawić swoje oferty, bo na pewno możemy je poprawić, skoro jest taka ocena. Jesteśmy jak najbardziej otwarci na współpracę. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Robert Tyszkiewicz (KO):

Proszę bardzo.

Sekretarz generalny Stowarzyszenia „Wspólnota Polska" Tomasz Różniak:

Dodam tylko do tego, że nie uzyskały wsparcia takie programy tradycyjne, o wielkim szacunku partnerów, jak chociażby „Orle Gniazdo". Proszę państwa, to był projekt, który po raz pierwszy został zainicjowany przez śp. marszałka Stelmachowskiego i gromadził młodzież z całego świata. Odbywa się cyklicznie i zawsze był dofinansowany czy to przez Senat, czy przez MSZ, przez KPRM. Dla Stowarzyszenia „Wspólnota Polska" niezwykle ważna jest akcja letnia. W testamencie, który przekazał śp. marszałek Stelmachowski, wielki autorytet, powiedział, że to jest najważniejsza część działalności polonijnej. My tego nie przerwaliśmy nigdy. Jak była pandemia, nie było dofinansowania, a Stowarzyszenie „Wspólnota Polska" jako jedyna organizacja podjęła się organizacji razem ze środowiskami lokalnymi i samorządowymi akcji letniej przy reżimie pandemicznym.

Dzisiaj jest spore rozgoryczenie, że te wnioski nie zostały uznane, praktycznie wszystkie, które składały oddziały – Stowarzyszenie „Wspólnota Polska" jest organizacją społeczną, ma 22 oddziały w Polsce – nie zostały uznane. My oczywiście z pełną refleksją i pokorą będziemy śledzili te oceny, które były wystawione przez komisję. Pokazuję tylko ten wymiar też pewnej ciągłości. Oczywiście z tych akcji letnich nie zrezygnujemy, będziemy je robili, może w inny sposób, bo sercem działania Stowarzyszenia „Wspólnota Polska" jest właśnie młodzież, to żeby się spotkała też z polską młodzieżą. Opracowaliśmy takie projekty, które łączyły szkoły polonijne ze szkołami publicznymi w Polsce. Ten projekt też dzisiaj nie jest kontynuowany i wspierany. Chcemy tę akcję prowadzić i mam nadzieję, że uda się uzyskać jakąś drogę do wsparcia, mimo wszystko, na te projekty.

Przewodniczący poseł Robert Tyszkiewicz (KO):

Dziękuję bardzo. Jest to martwiąca informacja, to co teraz usłyszeliśmy. Również przyłączam się tutaj do tego wniosku, że moglibyśmy się zapoznać z werdyktem komisji, dlaczego akurat tak dobrze i długo trwające projekty nie otrzymały w tym roku dofinansowania w związku z wypoczynkiem letnim. Zwłaszcza, że po tej przerwie COVID-owej wszystkim nam zależało na tym, aby ten restart programu wypoczynku letniego był rzeczywiście taki masywny. Tym bardziej rekomendowałbym instytutowi jakiś rodzaj refleksji na temat możliwości wsparcia w kolejnych konkursach tych przedsięwzięć, jeżeli nie w całości, to chociaż w części. Ponieważ rzeczywiście wszyscy, którzy angażujemy się w działalność polonijną, to wiemy jaka jest wartość tych projektów. Byłoby niesłychanie niedobrze, gdyby one po prostu nie mogły być kontynuowane. Myślę, że dla instytutu nie byłoby to też jakoś korzystne wizerunkowo, że nowa instytucja i tu jakieś radykalne następują zmiany w tych już cieszących się wielką tradycją programach.

Po pierwsze, bardzo byśmy prosili o te uzasadnienia. Po drugie, na rozmowę, dialog, refleksję i możliwość znalezienia jeszcze jakiegoś wsparcia w ramach tych środków, które jeszcze instytut ma do dyspozycji.

Bardzo proszę, pani przewodnicząca Burzyńska.

Poseł Lidia Burzyńska (PiS):

Panie przewodniczący, oczywiście również tylko apeluję i chciałabym się zapoznać, bo to jest bardzo istotne, żeby wiedzieć jakie kryteria nie zostały spełnione, że nie otrzymały dofinansowania. Natomiast chcę tylko zwrócić uwagę na jedną rzecz, że to jest konkurs. Zaś konkurs, jakby na to nie patrzeć, to są kryteria i w takich finansowaniach konkursowych nie ma takiej ciągłości, bo to nie jest, że idzie się do I klasy i trzeba skończyć, żeby ukończyć szkołę trzeba być absolwentem VIII klasy.

Natomiast to co pan przewodniczący powiedział, jak najbardziej przejrzystość, to jest podstawa funkcjonowania. Tutaj mam nadzieję, że Komisja – wierzę w to głęboko – realnie przedstawiła, a konkurs rządzi się swoimi prawami. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Robert Tyszkiewicz (KO):

Dziękuję. Pani poseł Fabisiak, bardzo proszę.

Poseł Joanna Fabisiak (KO):

Bardzo dziękuję. Myślę, że najważniejsze jest w tym, aby to co trwało metodą najważniejszą i sposobem bez względu na powoływane nowe organizacje i instytucje jest kontynuacja rzeczy dobrych. Jeśli przez kolejne kadencje i kolejne dziesiątki lat „Orle Gniazda", sama nazwa zresztą w jakiś sposób określa już program działania, nie zostały ocenione pozytywnie, to może po prostu komisja nie miała jasnych kryteriów. To pierwszy raz było jak było i stało się. Natomiast najważniejsze jest to, żeby poprawić to co chyba dobrze nie wypadło. Gdyby pan prezes, pan dyrektor powiedzieli słów kilka, jaki mają pomysł. Ponieważ na pewno taką refleksję też macie patrząc na ten cały wykaz, na te właśnie uwagi „Wspólnoty Polskiej".

Chciałabym tylko od państwa przedstawicieli, pana sekretarza i pani dyrektor, dowiedzieć, jaka ta rocznie grupa osób była, jeździła i mogła mieć taki żywy kontakt z Polską. Jest to rzecz pierwsza.

Druga kwestia, jestem bardzo usatysfakcjonowana potrzebą powstania nowego programu. Pan dyrektor mówiąc o podręcznikach, o programach, dotknął dwóch rzeczy bardzo istotnych. Pierwsza, to jest konieczność przez MEiN i stosowne jednostki przygotowanie programu dla młodzieży polonijnej, który właśnie ma nie pięć dni w tygodniu język polski, tylko raz w tygodniu cztery godziny. Inaczej trzeba uczyć, jeśli chcemy więcej nauczyć, żeby te dzieci nie mówiły: – Kali zjadł pies. Drugą rzeczą, to są podręczniki. Nie może być jeden podręcznik, muszą być kontrastywne, a więc polsko-angielski, dla grupy języków romańskich itd. Oczywiście to taki drobiazg, ale to jest konieczne. Natomiast ze wszech miar zachęcam do podjęcia takich działań w przyszłości. Najwyższy czas, żeby wreszcie nie uczyć dzieci polskich programem polskiej szkoły. Nie jest w stanie żaden nauczyciel, żeby stawał na głowie nauczyć tych dzieci, bo przez cztery godziny nie nauczy się tyle co przez 20. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Robert Tyszkiewicz (KO):

Dziękuję bardzo. Bardzo proszę pana dyrektora.

Dyrektor IRJP Jacek Gołębiowski:

Pozwolę się odnieść do tego co mówili państwo ze Stowarzyszenia „Wspólnota Polska".

Myślę, że tutaj bardzo dużo tych programów nie zostało uwzględnione na tę kategorię inicjatywy edukacyjne. Odnośnie „Orlego Gniazda" wiem, że tak jest, że to jest kategoria inna. Natomiast jeżeli faktycznie komisja oceniająca, która naprawdę składa się z wybitnych ekspertów, niezależnych, zupełnie nie ingerowaliśmy, więc też jest w stanie pokazać nam jakie były błędy we wniosku. Oczywiście przekażemy państwu też, żeby nie było, bo mamy informację, że były dwa powody odmowy albo błędnie napisany wniosek, albo nie ta kategoria. Jest to informacja na gorąco od komisji oceniającej. Na pewno przekażemy tę informację, bo ta transparentność jest bardzo ważna w przypadku właśnie państwa członków Komisji i wszystkich operatorów. Obiecuję, że to przekażemy, żeby była jasność.

Zastępca dyrektora IRJP Jacek Janowiak:

Jeszcze gwoli uzupełnienia, bo tego może zabrakło w prezentacji, przepraszam najmocniej.

Proszę państwa, w pierwszym obszarze, czyli tej dofinansowania, mieliśmy wniosków na łączną kwotę prawie 56 mln zł. Wiem, że to jest bolesne, ale kogoś, jak to mówią, niestety trzeba odciąć. Stosowaliśmy tutaj kryterium najlepiej złożonych wniosków i badaliśmy, bo w niektórych przypadkach mieliśmy do czynienia z podwójnym finansowaniem. Czyli te same szkoły występowały u dwóch różnych operatorów składających wnioski, także taka sytuacja też miała miejsce. My to badaliśmy i weryfikowaliśmy. Dlatego pewnie państwo wiecie, dlaczego teraz poprosiliśmy o ORPEG-owskie numery szkół, bo to natychmiast wyszło nam bardzo łatwo z sumowania, bo zrobiliśmy sobie to. Niestety, na 56 mln zł złożonych wniosków prawie 23 mln zł przyznanych na dwa lata.

W obszarze drugim, czyli tym najbardziej w tej chwili kontrowersyjnym, wniosków było złożonych na prawie 28 mln, a przyznaliśmy 10,5 mln. Jak to mówią, w konkursie nie mogą być wszyscy zwycięzcami. Oczywiście komisja badała bardzo szczegółowo wnioski, były przyznawane punkty i te punkty będą oczywiście państwu udostępnione i dlaczego się w jakimś tam obszarze… Część wynikało z tego, że to nie był ten obszar. Zapraszamy do składania wniosków teraz w tych obszarach inicjatyw własnych. Tam w wyniku nagrody, jeżeli jest inicjatywa państwa bardzo znana, powszechnie lubiana i bardzo rozpowszechniona na świecie, w wyniku której jest na koniec nagroda wycieczka do kraju, to nie widzę tu jakiś przeciwwskazań.

Tylko też pamiętajmy o tym, że jako nowa instytucja też oczekujemy pewnej jakości wniosków, pewnego rzetelnego podejścia do kosztorysów. Państwo żeście składali i one były przygotowane niewątpliwie dobrze. Natomiast komisja miała wątpliwości, a nie zostawiliśmy sobie furtki badania tych wątpliwości kosztorysów na etapie badania ofert. Natomiast też proszę zwrócić uwagę, że na przykład, tak jak powstał nasz instytut, w przypadku dofinansowania wypoczynku niemieckiego, tam były kwoty dwukrotnie wyższe przyznawane, z uwagi na to, że rząd niemiecki odciął w tej chwili finansowanie instytucji polonijnych z jakiegokolwiek dofinansowania tego typu inicjatyw. Zawsze niestety tam, gdzie jest konkurs… Ja bym chętnie wszystkim dawał. Przepraszam najmocniej, ale takie są realia. Środki są jakie są i musieliśmy to jakoś rozdysponować. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Robert Tyszkiewicz (KO):

Dziękuję bardzo. Jeszcze „Wspólnota Polska" będzie chciała odnieść się. Bardzo proszę.

Dyrektor Stowarzyszenia „Wspólnota Polska" Zenka Bańkowska:

Odpowiem na pytanie pani Fabisiak. „Lato z Polską", to tak jak powiedziałam, od wielu, wielu lat inicjatywa i oczywiście ten sam fakt nie upoważnia nas do tego, żeby oczekiwać dofinansowania bez żadnego wysiłku, dlatego są to starannie przygotowywane wnioski. Rocznie w ramach „Lata z Polską" do Polski przyjeżdżało około 2 tys. – mówię rocznie, bo to jest pewnego rodzaju uśrednienie – to są obozy, pobyty, to różnego typu aktywności. Ponieważ rzeczywiście każda instytucja ma swój regulamin i to też wpływa

na liczbę osób, którą Stowarzyszenie „Wspólnota Polska" mogła zaprosić w ramach tych projektów do Polski.

Teraz nie wszystkie wnioski, ale myślę, że jest, mam nadzieję, przestrzeń do dyskusji z panami dyrektorami z instytutu, ponieważ z regulaminu wynika, że nie można jednak tych wniosków złożyć w tym konkursie, bo tak jak powiedziałam, zapisy mówią o tym, że w obrębie roku szkolnego. „Orle Gniazdo" przywoływane tutaj, to jest wypoczynek letni i odbywa się w lipcu, tego się nie da po prostu przenieść na inny czas, jak tylko w tym okresie letnim. Jest to pewnego rodzaju kolizja, ale mam nadzieję, że może uda się wypracować jakąś inną formułę. Chociaż nie wiem czy będziemy w stanie w takim trybie przygotować „Orle Gniazdo" na takim poziomie, jak to się odbywało dotychczas. Ponieważ pan dyrektor mówi o standardach, my też tych standardów staramy się trzymać i restrykcyjnie przestrzegamy zasad współpracy, i tego, że to są środki publiczne.

Natomiast myślę, że ważną rzeczą jest też to, że wszystkie działania realizowane przez Stowarzyszenie „Wspólnota Polska", to są działania realizowane przez oddziały stowarzyszenia, które były powołane po to, żeby wspierać bezpośrednio określone środowiska polonijne. Oddziały są wyspecjalizowane we współpracy czy to ze środowiskami Litwy, Ukrainy, czy z poszczególnymi innymi krajami i to jest często ich najmocniejsza strona. I to, że czasami może być poczucie oceniających, że informacje są zbyt ogólne lub należałoby coś doprecyzować, to jest uwaga, którą przyjmiemy i postaramy się absolutnie uzupełnić.

Jednak to nie może kwestionować wiarygodności i rzetelności tych ofert, bo, tak jak mówię, to są ludzie, którzy od 30 lat pracują z tymi środowiskami, przygotowują te projekty, przyjmują dzieci i młodzież, i budują środowiska polonijne. Takie sygnały, to są sygnały od naszych oddziałów, my to wiemy i dla nas to jest bardzo ważne, ale też takie sygnały płyną ze środowisk polonijnych, ponieważ wspierając szkoły też mamy informacje bezpośrednio ze szkół od dyrektorów. Nie mówię tu o nagrodach dla tych dzieci z tych konkretnych szkół, tylko mówię o tym, że dyrektorzy mówią, że przyjazd do Polski, to jest nie tylko kwestia uczenia się języka, o co my bardzo dbamy, zawsze jest język polski elementem pobytów letnich, ale jest to kwestia nagrody i motywacji do uczenia się języka polskiego. Pracując ze szkołami, dostajemy takie informacje, że letnie pobyty, te wszystkie wycieczki, owszem, tak, ale to, jak mówię, w roku szkolnym. Nie wszyscy mogą z tego skorzystać. Letnie pobyty, to jest ta kwintesencja dla szkół, funkcjonowania, zachęcania, często motywowania dzieci do uczenia się języka polskiego. To tylko tak w kwestii uzupełnienia. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Robert Tyszkiewicz (KO):

Dziękuję, pani dyrektor Bańkowskiej. Jeszcze pan sekretarz.

Sekretarz generalny Stowarzyszenia „Wspólnota Polska" Tomasz Różniak:

Jeszcze poproszę o przemyślenie tego zapisu w drugim konkursie, czy nie można jakoś tutaj interpretację rozszerzająco potraktować, żeby ten rok szkolny kalendarzowy objął również te miesiące, które są przed nami.

Przewodniczący poseł Robert Tyszkiewicz (KO):

Dziękuję bardzo. Mogę rekomendować, myślę w imieniu całej Komisji, aby państwo nawiązali taki roboczy dialog i pochylili się nad tym problemem, i spróbowali panowie dyrektorzy i „Wspólnota Polska" poszukać rozwiązania, które byłoby dla tych dzieci, które korzystały z tych programów od wielu, wielu lat i dla tych środowisk korzystne. Myślę, że warto tę współpracę uratować i warto poszukać możliwości pomocy także wobec takich a nie innych rozstrzygnięć konkursowych. Zawsze są jeszcze inne możliwości.

Jest to też moja prośba do przedstawicieli rządu, żeby też o tym pomyśleć. Myślę, że liczby, o których państwo mówicie, 2 tys. dzieci nie może zostać wyrzucone na out. Myślę, że byłoby to wielką stratą dla państwa polskiego, dla wspólnoty polonijnej, w ogóle dla dotychczasowego dorobku. Myślę, że jako Komisja jesteśmy też od tego, żeby inspirować poszukiwania rozwiązań w trudnych sytuacjach.

Pan dyrektor Kowalski, bardzo proszę.

Dyrektor Departamentu Współpracy z Polakami za Granicą Ministerstwa Spraw Zagranicznych Sławomir Kowalski:

Panie przewodniczący, chciałem tylko taką uwagę MSZ jasno przedstawić w kwestiach białoruskich, oczywiście to jest szczególna sytuacja. Wszyscy państwo wiecie, mamy pewne alternatywne rozwiązania, o których niestety publicznie z uwagi na specyfikę tego kraju nie możemy mówić, ale nie jest tak, że te szkoły są zostawione. Po prostu musimy mieć inne formuły, ponieważ w tej chwili reżim toleruje pewne formy nauczania języka polskiego bez elementów tożsamości i oczywiście trzeba to nadrabiać w inny sposób.

Natomiast taka też moja refleksja, słuchając tej dyskusji, myślę, że też następuje trochę pewna zmiana takiej pragmatyki. Jak pamiętam, jeszcze jako konsul na placówce czy w MSZ-ecie, jak ocenialiśmy wnioski, kiedy Senat był instytucją finansującą, to często były takie rozwiązania bardzo ogólne o wysokich kosztorysach, działania realizowane w 10 krajach. Kosztorysy takie trochę, jak my to mówimy, takie workowate działania, jakiś milion, pół miliona, to są rzeczy, które przy obecnym systemie, kiedy jednak staramy się dążyć do skuteczności środowiska polonijnego, to one są po prostu nierozliczalne, bo to są rzeczy, które są niemierzalne.

Działania, które są prowadzone w danym obszarze w 10 krajach, to trzeba wiedzieć w którym kraju jest to konkretnie prowadzone. Powiedziałbym tak, efekt kontroli NIK -owskich jest wyraźnie taki, że NIK wskazuje na system, do którego rząd dąży m.in. z tego, czyli system, która ma diagnozę, działanie, monitoring i badanie efektu. Żeby to wszystko było efektywne, to te koszty muszą być też rozpisane w sposób, który umożliwi ich diagnozowanie, monitorowanie i określanie czy w istocie jest taka potrzeba, bo taki koszt bardzo ogólny, to… Myślę, że to są takie pewne praktyki i stąd niektóre oczekiwania mogą się mijać, bo Senat miał inną formułę finansowania. Nie były to konkursy takiego typu jak my to prowadzimy według tych przepisów, to była troszeczkę inna formuła konkursowa, inny sposób rozliczania tego.

Myślę, że to jest też pewien czas, kiedy się wypracuje to, że wszyscy będziemy funkcjonować według jednego standardu, w którym będzie to w miarę precyzyjne i klarowne. Myślę, że to jest dla nas taki oblig, bo to jest jednak pieniądz publiczny. Wszyscy podatnicy płacą na to i myślę, że nam wszystkim zależy, żeby rozliczenie tego było w miarę klarowne i łatwe do zweryfikowania jaki jest efekt. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Robert Tyszkiewicz (KO):

Dziękuję bardzo. Jeszcze pan dyrektor chciał, proszę bardzo.

Dyrektor IRJP Jacek Gołębiowski:

Chciałem właśnie dodać, że współpracujemy blisko z KPRM, z MSZ i muszę przyznać, że bardzo zostały podniesione standardy oceny wniosków przez MSZ, KPRM. Cieszymy się z tego bardzo. Razem organizujemy przyszły kongres. Myślę, że operatorzy też będą znali, że troszeczkę inaczej musimy wnioski pisać, tak jak wspomnieliśmy o tym wypoczynku letnim, że te elementy programu muszą się znaleźć, muszą być rozpisane, realizowane. Trochę się sytuacja zmienia, ale będziemy informować operatorów jakie są wymogi. Może faktycznie należy te wnioski bardziej precyzować na dane obszary. Będzie to łatwiejsze do realizacji, do wysokiej oceny. Myślę, że w tym kierunku właśnie zmierzamy.

Przewodniczący poseł Robert Tyszkiewicz (KO):

Bardzo proszę, pan sekretarz Różniak.

Sekretarz generalny Stowarzyszenia „Wspólnota Polska” Tomasz Różniak:

Panie dyrektorze, oczywiście, że na początku lat 90. było inaczej niż w 2023 r., ale my jako organizacja, przeszliśmy te wszystkie etapy. Dzisiaj Stowarzyszenie „Wspólnota Polska” jak nikt inny rozlicza się z każdej złotówki, z każdej.

Ten konkurs, który jest ogłoszony, on jest przecież ogłoszony na bazie konkursu, który był w KPRM. Przez ostatnie cztery lata w ten sam sposób się rozliczamy. Budżety są sporządzane szczegółowo, nieogólnie, nie ma żadnych worków, co do złotówki. W ten sposób to działa i jesteśmy do tego przygotowani. Bardzo się cieszymy z tego, bo ta transparentność

jest też dla nas ważna, po stronie oczywiście wydatkowania środków publicznych. Bardzo się z tego cieszymy. Natomiast też proszę nie mieć żalu, że podnosimy to co nas boli.

Skoro taki program jak „Orle Gniazdo" jest wzięty w nawias, a jest to pewna idea, pewna myśl i pewne dzieło setek osób, społecznie to robiono, od marszałka Stelmachowskiego, który to dzieło rozpoczął. To zadajemy pytanie, czy nie szkoda?

Przewodniczący poseł Robert Tyszkiewicz (KO):

Na pewno szkoda. Ponieważ nieubłaganie czas naszego posiedzenia dobiega końca. Jak państwo widzicie, już za chwilę będzie tutaj obradowała kolejna komisja, więc tylko pozwolę sobie tytułem konkluzji, bo nie zamykamy tej sprawy.

Chciałbym, żeby takim stwierdzeniem zakończyć dzisiejszą Komisję, że sprawy „Orlego Gniazda" nie zamykamy. Dla mnie ona pozostaje otwarta i myślę, że w gronie prezydium będziemy zastanawiali się jak pomóc temu programowi.

W tym miejscu mój apel do wszystkich instytucji rządowych, które są dzisiaj obecne, o pozytywne podejście do tego programu. Rozumiem konieczność ewoluowania systemu wsparcia Polonii. On musi się zmieniać, musi podążać za nowymi standardami. Natomiast zdecydowanie myślę, jak tu jesteśmy, jako posłowie, chyba wszyscy jesteśmy zwolennikami, aby to były zmiany ewolucyjne. Żeby, mówiąc wprost, dokonując pewnej presji na środowisko polonijne czy na operatorów, na organizatorów różnego rodzaju działań, presji w kierunku zmieniania się, unowocześniania, doprecyzowywania tej działalności, badania efektywności. Absolutnie się z tym wszystkim zgadzamy. Jednocześnie, żeby dać szansę i dać czas na to by te cenne, najcenniejsze programy mogły być kontynuowane i zmieniać się wraz z tymi nowymi kryteriami, które chcemy promować.

Myślę, że tu nie ma między nami różnić, więc pozostawiam to…

Poseł Joanna Fabisiak (KO):

Panie przewodniczący…

Przewodniczący poseł Robert Tyszkiewicz (KO):

Przepraszam bardzo, pani poseł, ale musimy zmierzać do finału.

Poseł Joanna Fabisiak (KO):

Jedno zdanie, jedno.

Przewodniczący poseł Robert Tyszkiewicz (KO):

Pani poseł, po Komisji bardzo proszę.

Chciałem jeszcze raz dziękując i wyrażając uznanie instytutowi za sprawność przeprowadzania tego konkursu, wyrazić jednocześnie nadzieję, że środki sprawnie trafią do beneficjentów, bo dla beneficjenta najistotniejszy jest moment, kiedy może te środki otrzymać. Czyli oczywiście ta państwa praca się tutaj nie zamyka i nie kończy. Chcę powiedzieć, że po tym długim rozpędzie, który musieliśmy wziąć, aby ten nowy system wystartował, myślę, że wszyscy jesteśmy raczej optymistycznie nastawieni co do kontynuowania przez państwa tej misji. Natomiast jasnym jest też, że musimy tutaj i zapowiadam, że Komisja będzie współpracować, będziemy się interesować i prosić o kolejne spotkania na ten temat. Ponieważ solidaryzując się i zgadzając z tym założeniem, z tym celem, który instytut sobie stawia, aby tę działalność usystematyzować, unowocześnić, aby ją uczynić bardziej efektywną, też chcemy w tym procesie, jako Komisja, uczestniczyć. Co deklaruję i myślę, że to nasze dotychczasowe doświadczenie jest pozytywne.

W kwestii „Orlego Gniazda" chciałbym, żebyśmy wszyscy potraktowali jako otwartą, jako sprawę, która jeszcze wymaga kontynuacji. Zachęcam do dialogu, do rozmów i do szukania rozwiązań. Komisja jest oczywiście tutaj do państwa dyspozycji. Dziękuję bardzo.

Poseł Joanna Fabisiak (KO):

Sprawy różne, są jeszcze sprawy różne.

Przewodniczący poseł Robert Tyszkiewicz (KO):

W sprawach różnych bardzo proszę, pani poseł, o zabranie głosu.

Poseł Joanna Fabisiak (KO):

Bardzo dziękuję. Zatem powiem, wrócę jednak do „Orlich Gniazd", to są sprawy różne. Jest pewna tradycja, tradycja 30-letnia. Sama nazwa mówi, jaki jest cel tych spotkań, to są spotkania młodzieży umacniające ich tożsamość. W każdym roku, to jest inna młodzież, bo jakoś tak się przyjęło, że to… Młodzież dorasta, co roku tam idzie inna młodzież, jeździ po to, aby umacniać swoją polskość. Zatem nie ma bardziej godnego celu. Jak powiedział pan przewodniczący, a ja to bym chciała podkreślić, ponieważ znam wartość tych prac, trzeba znaleźć sposób, aby młodzież nadal z tych różnych ośrodków, które pracują społecznie na to by ta młodzież mogła wyjechać, to nie są pracownicy, to jest także „Wspólnota Polska" w tych swoich oddziałach, a więc to są wolontariusze pracujący po to, by umacniać polskość tej młodzieży, więc bezcenna praca. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Robert Tyszkiewicz (KO):

Dziękuję bardzo. Niech to będzie podsumowanie naszych obrad. Dziękuję bardzo.

Zamykam posiedzenie Komisji.